Hukuk Bölümü 2008/381 E., 2009/156 K.

"İçtihat Metni"

Ankara Valiliği'nin (İl Sağlık Müdürlüğü) 09.03.2007 gün ve 007877 sayılı kararı ile, 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun'un 9. maddesine aykırı olarak faaliyette bulunmaktan dolayı aynı Kanunun 15. maddesine göre davacı adına idari para cezası verilmiştir.

Davacılar vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 12. SULH CEZA MAHKEMESİ; 03.04.2007 gün Müt: 2007/342 sayı ile; soruşturma aşamasında yürürlüğe giren 5560 SK. 3. maddesinde yapılan değişiklikle; "MADDE 3- (1) Bu Kanunun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde," şeklinde düzenleme yapılmış olduğu; idari para cezasının 5193 sayılı yasaca verilmiş olması ve anılan yasanın 15. maddesindeki düzenlemenin: "Bu Kanunda yazılı olan idari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere yürürlükteki tebligat kanunları hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı, tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili İdare Mahkemesinde dava açılabilir. Davalar, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur." şeklinde olduğu, görevle ilgili düzenlemeler kamu düzeniyle ilgili olup, derhal yürürlüğe gireceği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Bu kez davacılar, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 12. İDARE MAHKEMESİ; 26.06.2008 gün ve E: 2007/139 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2., 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile yeniden düzenlenen 3., 16. 27. maddeleri ve dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanunun 15. maddesinin son fıkrasında, "Bu Kanunda yazılı olan idari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere yürürlükteki tebligat kanunları hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Davalar, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları 21/07/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur." hükmü yer almakta iken, 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 552. maddesiyle yapılan değişikle 5193 sayılı Kanun'un 15. maddesinde idari para cezalarında idare mahkemelerini görevli kılan herhangi bir hükme yer verilmeyerek, yapılan bu düzenleme ile 5193 sayılı Kanuna göre verilen idari para cezalarına karşı açılan davalara bakmaya görevli yargı yerine belirleyen herhangi bir hüküm kalmadığı; bu itibarla, 5193 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların görüm ve Çözümünde görevli yargı yerinin 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddesi uyarınca belirlenmesinin gerektiği; her ne kadar, dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan 5193 sayılı Kanunu'nun 15. maddesinde, idari para cezalarına karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği hükmü yer almakta ise de, görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep bak doğmayacağı, bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, buna göre, davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ve yeni yasada, görevli yargı mercii konusundaki değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair bir geçiş hükmü getirilmemiş ise; davanın açıldığı anda görevli olan, ancak yeni yasaya göre görevsiz hale gelen mahkemenin görevsizlik kararı vermesinin gerekeceği; nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının da bu yönde olduğu; dava dosyasının incelenmesinden; davacının, Ankara İli, Çankaya İlçesi, Atatürk Bulvarı, And Çarsısı No:69/114 adresinde "Arzum Optik" adıyla faaliyet gösteren işyerinde yapılan denetimde, 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanunun 9. maddesinin ihlal edildiğinden bahisle aynı Kanunun 15. maddesi uyarınca 6.580 YTL idari para cezası verilmesine yönelik 6.3.2007 tarihli işleme karşı Ankara 12. Sulh Ceza Mahkemesi'nin Müteferrik E:2007/342 nolu dosyasında açtığı davanın, anılan mahkemenin 03.04.2007 tarihli kararı ile, idari para cezalarına karşı açılan davanın idari yargının görevinde olduğu gerekçesiyle görev yönünden reddedildiği, bu kararın kesinleşmesi üzerine, para cezasının iptali istemiyle 05.04.2007 tarihinde mahkeme kayıtlarına giren dilekçe ile dava açıldığının anlaşıldığı, bu durumda; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanunun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanmasının öngörülmesi, 5179 sayılı Kanunu'nun 15. maddesinin 5728 sayılı Kanunla değişikliğe uğraması ile 5193 sayılı Kanunda idari para cezalarına karşı açılan davaların idare mahkemesinde görüleceğine dair herhangi bir hükmün kalmaması karşısında, davacıya 5193 sayılı Kanunu'nun 15. maddesi uyarınca 6.580,00 YTL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümüne, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddeleri uyarınca Sulh Ceza Mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varılmış olup, görev yönünden Mahkemelerince incelenme olanağının bulunmadığı; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. / Mahkemenin gerekçeli kararı, dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmünün yer aldığı; açıklanan nedenlerle; davacıya, 5193 sayılı Kanuna aykırı davrandığından bahisle 6.580,00 YTL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünde, yukarıda anılan 5326 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Sulh Ceza Mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varıldığından, Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 01.06.2009 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5193 sayılı Kanun'un 9. ve 15. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

22.6.2004 tarih ve 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun'un "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; fertlerin ve toplumun sağlığını korumak üzere, optisyen unvanının kullanılması, optisyenlik mesleğinin icra edilmesi ve optisyenlik müessesesinin açılması ve işletilmesiyle ilgili usul ve esasları düzenlemektir" denilmiş; 9. maddesinde, müessesede bulunma ile ilgili, "Optisyenin, mesleğini icra ettiği müessesede bizzat bulunması esastır. / Optisyenler ile göz hastalıkları uzmanı tabipler, vergi mükellefiyetleri ayrı olsa bile, aynı mekânda veya iç giriş kapıları veya iç bağlantıları bulunan müesseselerde birlikte mesleklerini icra edemez. Sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde veya binasının içinde de optisyenlik müessesesi açılamaz." kuralı yer almış; 15. maddesinde, hangi hallerde idari para cezası verileceği düzenlenerek, bu Kanunda yazılı olan idarî para cezalarının o yerin en büyük mülkî amiri tarafından verileceği, verilen idarî para cezalarına dair kararların ilgililere yürürlükteki tebligat kanunları hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı, tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesinde dava açılabileceği, davaların, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılacağı, bu Kanuna göre verilen idarî para cezalarının 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı öngörülmüşken, bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 552. maddesiyle, "11 inci maddede belirtilen yasaklara uymayanlara yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

6 ncı maddede zikredilen yasaklar hilafına hareket eden optisyenlere altıbin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve üç ay süre ile optisyenlik mesleğini icra etmekten men edilirler.

Bu Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası ile 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı şarta üst üste iki denetimde de uymadığı belirlenen optisyenler ile 9 uncu maddenin ikinci fıkrası ile 8, 10, 12 ve 13 üncü madde hükümlerine uymayanlara altıbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ve 13 üncü maddelerdeki yasakların tekrarı hâlinde idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırım kararları mahallî mülkî amir tarafından verilir." şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli

hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ:Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 12. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Ankara 12. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 03.04.2007 gün Müt: 2007/342 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 01.06.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.